

Bruksela, 4 lutego 2025 r.
(OR. en)

5902/25

AGRI 41
AGRIFIN 10
AGRISTR 6
AGRIORG 15

NOTA

Od: Specjalny Komitet ds. Rolnictwa
Do: Rada

Dotyczy: Wdrażanie zasady weryfikacji wpływu polityki na rozwój obszarów
wiejskich
–Informacje prezydencji
–Wymiana poglądów

Przed posiedzeniem Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa, które odbędzie się dnia 24 lutego 2025 r., delegacje otrzymują w załączniku notę prezydencji na powyższy temat.

Wdrażanie zasady weryfikacji wpływu polityki na rozwój obszarów wiejskich

Obszary wiejskie stanowią jeden z zasadniczych elementów potencjału gospodarczego Europy i są odpowiedzialne za utrzymanie bezpieczeństwa żywnościowego dla wszystkich obywateli UE; obszary te dostarczają również dóbr publicznych związanych z ich funkcjami społecznymi, kulturowymi, gospodarczymi, środowiskowymi i krajobrazowymi. Ich rentowność oraz długotrwałe i oparte na współpracy powiązania z ośrodkami miejskimi mają zatem zasadnicze znaczenie dla utrzymania spójności UE jako całości.

W wielu państwach członkowskich obszary wiejskie stoją jednak w obliczu coraz większych wyzwań, zwłaszcza związanych z ich sytuacją demograficzną i gospodarczą. Wynika to głównie z różnic w tempie wzrostu i rozwoju terytoriów, które prowadzą do pogłębiania się nierówności w dostępie do osiągnięć cywilizacyjnych, gospodarczych i społecznych.

Decydenci polityczni na szczeblu unijnym, a także lokalnym, regionalnym i krajowym powinni stawić czoła tym wyzwaniom, aby osiągnąć pełne włączenie obszarów wiejskich w procesy rozwoju i zapewnić dalsze inwestycje w infrastrukturę, edukację, rynek pracy, zdrowie, kulturę oraz transformację środowiskową, cyfrową i energetyczną.

Uznanie i dobre wykorzystanie zróżnicowanego potencjału obszarów wiejskich, zamieszkałych przez około 137 mln mieszkańców, ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia, aby obszary te były silniejsze, skomunikowane, odporne i zamożne, jak określono w *komunikacie Komisji – Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE – W kierunku silniejszych, lepiej skomunikowanych, odpornych i zamożnych obszarów wiejskich do 2040 r.* (10404/21). Ten model rozwoju pozwoli sprostać obecnym i przyszłym wyzwaniom oraz zagwarantuje, że europejskie obszary wiejskie będą nadal przyczyniać się do tworzenia bezpiecznej i odpornej na kryzysy UE.

Łańcuchy dostaw zakłócone podczas pandemii COVID-19, skutki wojny w Ukrainie, zmiany geopolityczne i nasilające się niekorzystne zmiany klimatu – wszystkie te elementy wymagają odpowiedniej reakcji ze strony UE. Reakcja ta powinna uwzględniać rolę podmiotów sektora rolno-spożywczego w zapewnianiu bezpieczeństwa i strategicznej autonomii UE.

Jednym z narzędzi służących osiągnięciu tych celów jest skuteczne wdrożenie mechanizmu *weryfikacji wpływu polityki na rozwój obszarów wiejskich* oraz rozpowszechnianie dobrych praktyk w tej dziedzinie na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym zgodnie z zaleceniami przedstawionymi w *Długoterminowej wizji dla obszarów wiejskich UE*, o której mowa powyżej. Zgodnie z założeniami mechanizm ten ma umożliwić dostosowanie wszystkich polityk, a także rozwiązań prawnych i organizacyjnych, do potrzeb i wyzwań w dziedzinie rozwoju obszarów wiejskich. W konkluzjach Rady w sprawie długoterminowej wizji dla obszarów wiejskich UE (15631/23) Rada wyraziła poparcie dla wdrożenia przez Komisję koncepcji weryfikacji wpływu polityki na rozwój obszarów wiejskich. Rada wezwała do wzmocnienia weryfikacji wpływu polityki na rozwój obszarów wiejskich na wszystkich szczeblach oraz do „skuteczniejszego” wdrażania ocen oddziaływania terytorialnego”.

Już teraz, pracując nad nowymi inicjatywami wymagającymi oceny skutków, Komisja Europejska stosuje zasady „lepszego stanowienia prawa”, które obejmują m.in. ocenę proponowanych rozporządzeń pod kątem ich wpływu na obszary wiejskie (oceny oddziaływania terytorialnego). W przypadku inicjatyw, które nie wymagają oceny skutków, zakłada się, że służby Komisji powinny zbadać wpływ na społeczności wiejskie w sposób jakościowy.

Niemniej jednak przeprowadzanie ocen *ex ante* i *ex post* skutków proponowanych rozwiązań w zakresie rozwoju obszarów wiejskich jest niewystarczające, aby zapewnić rzeczywiste oddziaływanie na utrzymanie ich rentowności i odpowiednią reakcję na stojące przed nimi wyzwania gospodarcze i społeczne.

Sprawozdanie Komisji – *Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE: najważniejsze osiągnięcia i kolejne działania* – opublikowane w marcu 2024 r. (8360/24), wskazuje na wyzwania dotyczące wdrażania weryfikacji wpływu polityki na rozwój obszarów wiejskich. Zwraca również uwagę, że dotychczas stosowane rozwiązania okazały się niewystarczające do sprawdzania rzeczywistego oddziaływania polityk i funduszy unijnych na rozwój obszarów wiejskich oraz do zapewnienia skutecznego łączenia różnych źródeł finansowania tego rozwoju. Potwierdzają to również zalecenia wynikające z *Dialogu strategicznego na temat przyszłości rolnictwa UE* (13057/24) dotyczące ustanowienia przez Komisję weryfikacji *wpływu polityki na rozwój obszarów wiejskich*. Test ten powinien sprawdzać, jak skutecznie obecne i nowe prawodawstwo UE uwzględnia obszary wiejskie.

W związku z tym odpowiedzialne włączenie obszarów wiejskich w procesy rozwoju i wzmocnienie ich odporności na kryzysy wymaga wykorzystania mechanizmu weryfikacji wpływu polityki na rozwój obszarów wiejskich nie tylko w sensie zbadania wpływu projektowanych rozwiązań legislacyjnych na rozwój obszarów wiejskich. Konieczne jest również odpowiednie uwzględnienie potrzeb i wyzwań dotyczących obszarów wiejskich na etapie opracowywania rozwiązań w zakresie planowania finansowego, organizacyjnego i strategicznego.

W związku z powyższym prezydencja zwraca się do delegacji o udzielenie odpowiedzi na następujące dwa pytania:

1. Czy należy usprawnić mechanizm weryfikacji wpływu polityki na rozwój obszarów wiejskich, a jeśli tak, to w jaki sposób? Proszę przedstawić swoje zalecenia/sugestie/wnioski dotyczące mechanizmu weryfikacji wpływu polityki na rozwój obszarów wiejskich, które należy przedłożyć Komisji Europejskiej, w szczególności aby poprawić skuteczność jego wdrażania na szczeblu UE.
2. W jaki sposób można lepiej włączyć rozwój obszarów wiejskich do unijnych strategii, polityk i funduszy innych niż WPR, aby zwiększyć ich rzeczywisty wpływ na spójność i zmniejszyć dysproporcje w rozwoju obszarów miejskich i wiejskich? Proszę podać przykłady dobrych praktyk w tej dziedzinie, stosowanych na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym.